

روند قیمت

در هفته منتهی به بیست و چهارم ماه سپتامبر، قیمت تکمحموله‌های ال‌ان‌جی در بازار گاز شمال شرق آسیا با ۶ سنت افزایش نسبت هفته قبل به ۴/۷۴ دلار در میلیون بی‌تی‌یو افزایش یافت و در بازار گاز جنوب غرب اروپا نیز در روندی مشابه با آسیا قیمت تکمحموله‌ها ال‌ان‌جی با ۵ سنت افزایش نسبت به گزارش هفته قبل به ۴/۱۵ دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو رسید.

جدول ۱: قیمت گاز طبیعی در مقایسه با نفت برنت

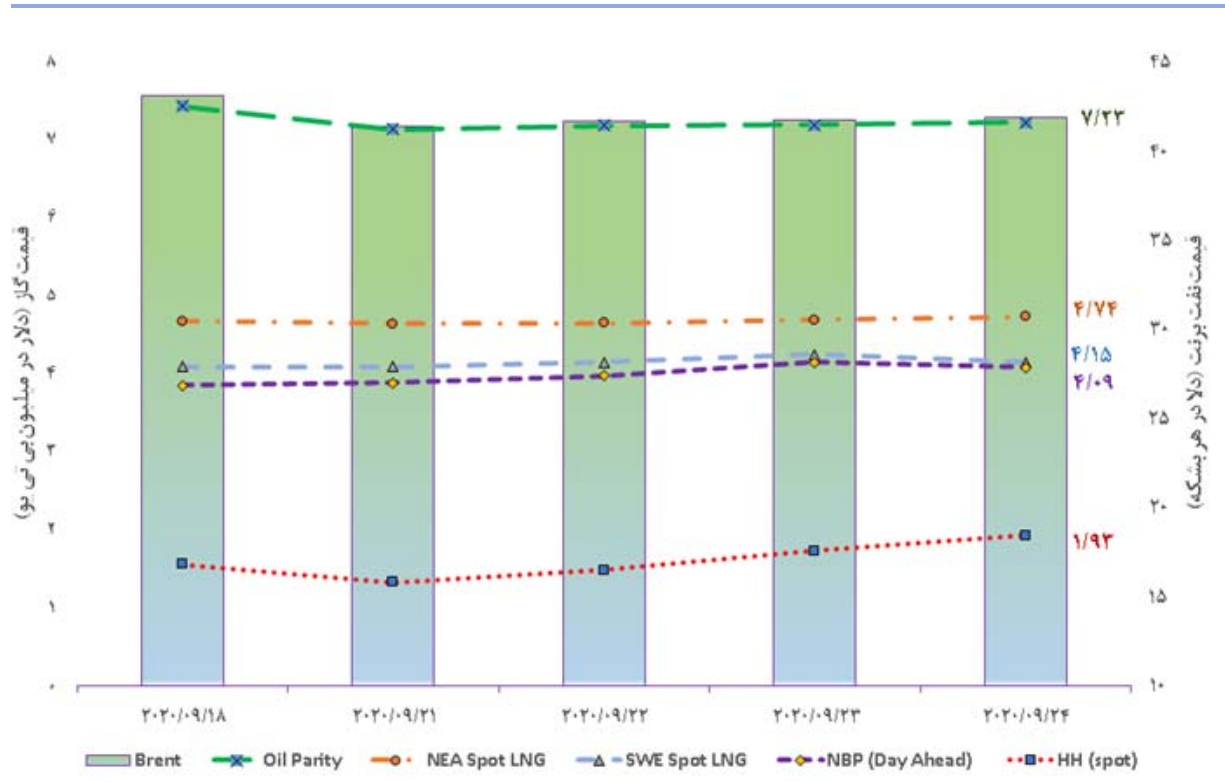
تاریخ	قیمت نفت خام برنت (دلار در بشکه)	قیمت نفت خام برنت (دلار در میلیون بی‌تی‌یو)	شمال شرق آسیا	جنوب غرب اروپا	ان بی بی انگلیس	هنری هاب آمریکا	بلند مدت زاپن	تی نی اف هلند
۲۰۲۰/۰۹/۱۸	۴۳/۱۵	۷/۴۴	۴/۶۸	۴/۱۰	۳/۸۶	۱/۵۶	۶/۰۷	۳/۸۴
۲۰۲۰/۰۹/۲۱	۴۱/۴۴	۷/۱۴	۴/۶۵	۴/۱۰	۳/۸۹	۱/۳۳	۶/۰۹	۳/۸۱
۲۰۲۰/۰۹/۲۲	۴۱/۷۲	۷/۱۹	۴/۶۶	۴/۱۵	۳/۹۸	۱/۴۹	۶/۱۱	۳/۹۲
۲۰۲۰/۰۹/۲۳	۴۱/۷۷	۷/۲۰	۴/۷۰	۴/۲۵	۴/۱۵	۱/۷۴	۶/۱۳	۳/۹۰
۲۰۲۰/۰۹/۲۴	۴۱/۹۴	۷/۲۳	۴/۷۴	۴/۱۵	۴/۰۹	۱/۹۳	۶/۱۵	۳/۹۹

توضیح: قیمت دبیو تی آی ۲۰۲۰/۹/۱۷ برابر ۴۰/۱۴ دلار در هر بشکه

منبع: دبیرخانه جی‌ئی‌سی‌اف

در بازار گاز شمال شرق آسیا قیمت تکمحموله‌ها تحت تاثیر افزایش درخواست‌های خرید تکمحموله‌ها از سوی کشورهای مهم مصرف کننده این منطقه شامل چین، ژاپن، تایوان و کره جنوبی برای تامین تقاضای زمستان در فصل پایانی سال جاری و بویژه ماه نوامبر عامل افزایش اندک قیمت‌های طی هفته گزارش بود. در عین حال با توجه به اعلام عرضه تکمحموله‌ها از مجتمع‌های ساخالین، پتروناس و گلداستون برای تحویل در ماه نوامبر بازار با کمبود عرضه برای این ماه مواجه نمی‌باشد. شایان ذکر است که قیمت شاخص قیمت تکمحموله‌های انتشار یافته توسط موسسه آرگوس برای منطقه شمال شرق آسیا برای تحویل در نیمه اول ماه نوامبر ۴/۸۳ و برای تحویل در نیمه دوم همین ماه ۴/۹۵ دلار در هر میلیون اعلام شده است. در عین حال انتظار می‌رود بازار آسیا با افزایش تقاضای هند برای خرید تکمحموله‌ها برای تحویل در ماه نوامبر روبرو شود. در هفته گذشته بروز آتش سوزی در واحد فرآوری گاز شرکت اوان‌جی‌سی و نگرانی از بروز مشکلات در پایانه هزیرا به ظرفیت ۵ میلیون تن در سال و احتمال انتقال محموله‌ها به دو پایانه دیگر در منطقه گجرات از عوامل افزایش درخواست‌های خریداران هندی است.

نمودار ۱: قیمت گاز طبیعی در مقایسه با نفت برنت

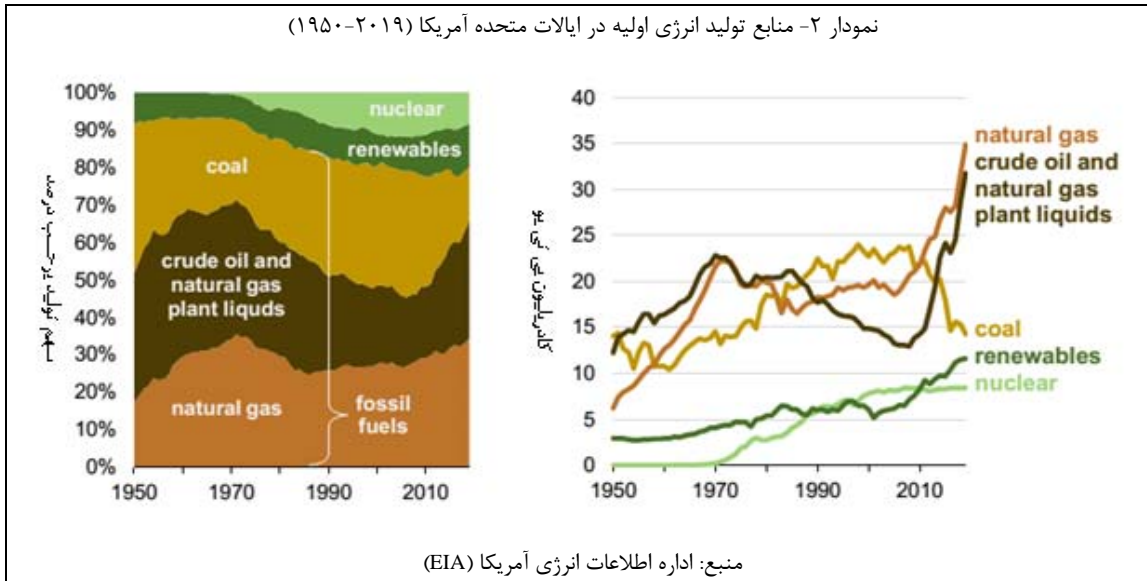
منبع: بر اساس داده‌های دبیرخانه جی‌ئی‌سی‌اف

در منطقه جنوب غرب اروپا پیش‌بینی کاهش دمای هوا برای کشورهای مهم مصرف کننده این منطقه از جمله عوامل افزایش تقاضا و رشد قیمت گاز در بازار اصلی تی‌تی‌اف و افزایش قیمت تک‌محموله‌ها بوده است. کاهش دما و افزایش مصرف در بخش خانگی در این شرایط نیازمند افزایش تزریق ال‌ان‌جی به شبکه توزیع گاز خواهد شد. با اینحال طولانی شدن تعمیرات مجتمع ال‌ان‌جی هامرفست نروژ به ظرفیت ۲/۴ میلیون تن تا ۲۷ سپتامبر، و کاهش تزریق گاز از مجتمع تبدیل مجدد به گاز مونتیفر فرانسه به ظرفیت ۷/۲ میلیون تن به شبکه توزیع، علاوه بر کاهش عرضه تک‌محموله‌ها موجب عدم امکان جذب تک‌محموله‌های جدید تزریق گاز به شبکه توزیع خواهد شد.

سهم سوخت‌های فسیلی در تولید و مصرف انرژی آمریکا

سوخت‌های فسیلی همچنان بیشترین سهم را در تولید و مصرف انرژی در ایالات متحده دارند؛ به طوری که در سال ۲۰۱۹، ۸۰ درصد تولید انرژی داخلی و نیز ۸۰ درصد مصرف انرژی داخلی از سوخت‌های فسیلی حاصل شده است.

نمودار ۲- منابع تولید انرژی اولیه در ایالات متحده آمریکا (۱۹۵۰-۲۰۱۹)

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)

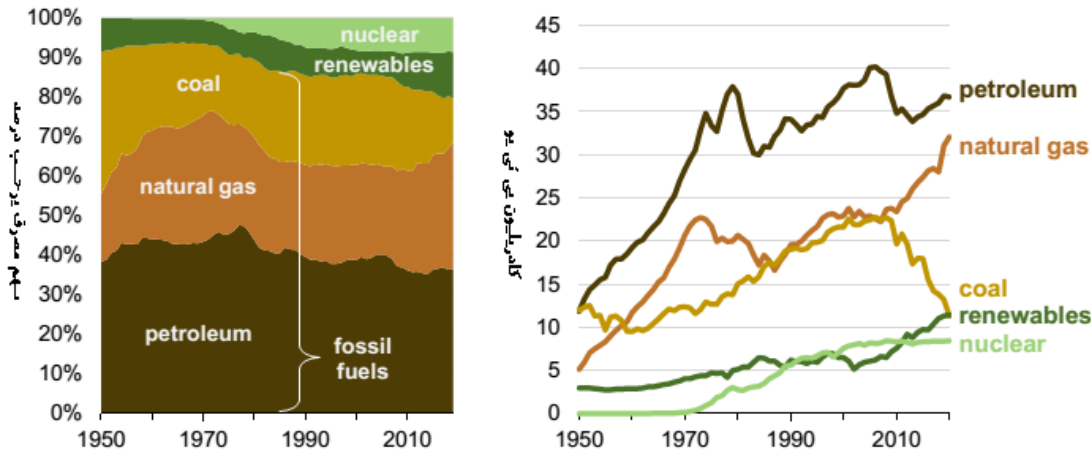
علی‌رغم سیر نزولی مصرف سوخت‌های فسیلی در آمریکا، در سال ۲۰۱۹، ۸۰ درصد تولید انرژی داخلی و نیز ۸۰ درصد مصرف انرژی داخلی از سوخت‌های فسیلی حاصل شده است.

همانطور که در نمودار ۲ نشان داده شده است، سهم سوخت‌های فسیلی از کل تولید انرژی آمریکا در سال ۱۹۶۶ به اوج خود یعنی ۹۳ درصد رسید. با اینکه تولید سوخت‌های فسیلی این کشور همچنان در حال افزایش است، اما تولید انرژی از منابع غیرفسیلی مانند انرژی هسته‌ای و منابع تجدیدپذیر نیز افزایش یافته است. در نتیجه، سهم سوخت‌های فسیلی در دهه اخیر به ۸۰ درصد کاهش یافته است. از سال ۲۰۰۸ به بعد، میزان تولید نفت خام، گاز طبیعی و میعانات گازی به ترتیب ۱۵، ۱۴ و ۴ کادریلیون^۱ بی‌تی‌یو افزایش یافته است که به مراتب بیشتر از کاهش تولید زغال‌سنگ این کشور به میزان ۱۰ کادریلیون بی‌تی‌یو از آن زمان می‌باشد.

سهم کل انرژی مصرفی ایالات متحده که از سوخت‌های فسیلی نشأت می‌گیرد از اوج ۹۴ درصد در سال ۱۹۶۶ به ۸۰ درصد در ۲۰۱۹ کاهش یافته است. همچنین میزان مصرف سوخت‌های فسیلی که در سال ۲۰۰۷ به اوج خود یعنی ۸۶ کادریلیون بی‌تی‌یو رسید، کاهش یافته است. زیرا از آن زمان، میزان مصرف زغال‌سنگ و سوخت‌های نفتی به ترتیب ۱۱ و ۳ کادریلیون بی‌تی‌یو کاهش یافته است، هرچند که میزان مصرف گاز طبیعی ۸ کادریلیون بی‌تی‌یو افزایش داشته است. در سال ۲۰۱۹ برای نخستین بار، مصرف انرژی‌های تجدیدپذیر از میزان مصرف زغال‌سنگ پیشی گرفت (نمودار ۲).

^۱ عدد یک با ۱۵ صفر

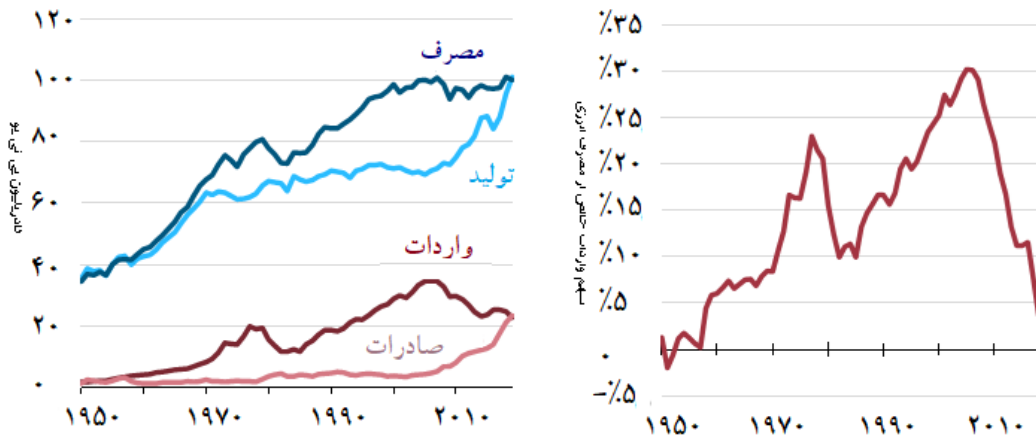
نمودار ۳- منابع مصرف انرژی اولیه در ایالات متحده آمریکا (۱۹۵۰-۲۰۱۹)

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)

در سال ۲۰۱۹، تولید انرژی ایالات متحده برای اولین بار از سال ۱۹۵۷ از میزان مصرف انرژی تجاوز نمود.

نمودار ۴- نمای کلی انرژی اولیه ایالات متحده و سهم واردات خالص انرژی از مصرف

منبع: اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA)

در سال ۲۰۱۹، تولید انرژی ایالات متحده برای اولین بار از سال ۱۹۵۷ از میزان مصرف انرژی تجاوز نمود. همچنین صادرات انرژی ایالات متحده برای اولین بار از سال ۱۹۵۲ از واردات انرژی این کشور پیشی گرفت. در سال ۲۰۰۵، واردات خالص انرژی آمریکا به اوج خود رسید و ۳۰ درصد مصرف انرژی کشور را تشکیل می‌داد. اما پس از آن واردات انرژی روند نزولی به خود گرفت به طوری که در سال ۲۰۱۹، میزان واردات خالص انرژی آمریکا منفی شد (نمودار ۴).

بیشترین تجارت انرژی ایالات متحده را نفت (نفت خام و فرآورده‌های نفتی) تشکیل می‌دهد؛ به طوری که در سال ۲۰۱۹، ۶۹ درصد صادرات انرژی و ۸۶ درصد واردات انرژی مربوط به نفت بوده است. بیشتر نفت خام وارداتی توسط پالایشگاه‌های ایالات متحده فرآوری شده و سپس به‌عنوان فرآورده‌های نفتی صادر می‌شود. فرآورده‌های نفتی ۴۲ درصد از کل صادرات انرژی ایالات متحده در سال ۲۰۱۹ را به خود اختصاص داده‌اند.

کاهش واردات گاز ترکیه از ایران و روسیه

براساس داده‌های تنظیم مقررات بازار انرژی ترکیه، واردات گاز طبیعی ترکیه در نیمه نخست سال جاری از ایران و روسیه در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته به ترتیب با ۴۴/۸ و ۴۱/۵ درصد کاهش به ۲/۰۲ و ۴/۷ م.م.م.س^۲ رسید. علت اصلی کاهش واردات از ایران، قطع جریان گاز در ماه‌های آوریل تا ژوئن انفجار در خط لوله انتقال اعلام شده است. مجموع واردات گاز طبیعی ترکیه در این مدت با ۳/۵ درصد کاهش به ۲۲/۴ م.م.م.س رسید که از این میزان، ۱۲/۱ م.م.م.س از طریق خط لوله و ۱۰/۳ م.م.م.س به صورت ال‌ان‌جی وارد شده است. در شش‌ماهه نخست سال جاری، واردات گاز ترکیه از خط لوله ۲۲/۸ درصد کاهش یافته در حالی که واردات ال‌ان‌جی در این مدت ۴۴/۸ درصد رشد داشته است. در این مدت، ترکیه بیشترین میزان گاز را به حجم ۵/۴۴ م.م.م.س از آذربایجان وارد نموده است که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۹، رشد ۲۳/۴ درصدی نشان می‌دهد. انتقال گاز از طریق خط لوله ترانس-آناتولی یکی از عوامل رشد واردات از این کشور بوده است.

در نیمه نخست امسال بیشترین حجم واردات ال‌ان‌جی ترکیه از الجزایر به میزان ۲/۹۹ م.م.م.س و تحت قرارداد بلند مدت واردات وارد شده است. البته بیشترین خرید ال‌ان‌جی ترکیه از بازار آزاد و به صورت تک‌محموله از قطر و به حجم ۲/۸۵ م.م.م.س گزارش شده است که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش ۱۲۴ درصدی را نشان می‌دهد. واردات ال‌ان‌جی ترکیه از ایالات متحده نیز طی این دوره با ۱۴۴ درصد رشد به ۲/۱۶ م.م.م.س رسید.

در نیمه نخست امسال، ۶۳۳ میلیون مترمکعب از ال‌ان‌جی وارداتی ترکیه از منابع جدید تأمین شده است. این کشورها عبارتند از ترینیداد و توباگو، گینه استوایی، کامرون، مصر، نروژ و اسپانیا. ترکیه همچنین در این مدت ۲۰۳ میلیون مترمکعب گاز به یونان صادر نموده است. لازم به ذکر است که مصرف گاز ترکیه در دوره ژانویه تا ژوئن سال جاری در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۳/۸ کاهش داشته و به ۲۴/۳ م.م.م.س رسیده است.

براساس داده‌های تنظیم مقررات بازار انرژی ترکیه، واردات گاز طبیعی ترکیه در نیمه نخست سال جاری از ایران و روسیه در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته به ترتیب با ۴۴/۸ و ۴۱/۵ درصد کاهش به ۲/۰۲ و ۴/۷ میلیارد مترمکعب رسید.

افزایش سهم گاز در سبد مصرف انرژی هند تا سال ۲۰۲۵

^۲ میلیارد مترمکعب در سال

طبق اعلام شرکت گایل^۳، بزرگ‌ترین شرکت پالایش و پخش گاز طبیعی هند، به‌علت سرمایه‌گذاری وسیع این کشور در جهت توسعه زیرساخت‌های لازم برای مصرف سوخت‌های سازگار با محیط زیست و کاهش انتشار کربن، سهم گاز طبیعی در سبد مصرف انرژی هند از ۶/۲ درصد کنونی به ۱۰ درصد در سال ۲۰۲۵ و ۱۵ درصد تا سال ۲۰۳۰ افزایش خواهد یافت. در پاسخ به رشد ۸ درصدی سالانه برای تقاضای گاز، سرمایه‌گذاری‌هایی به ارزش چندین میلیارد دلار برای گسترش شبکه خطوط لوله گاز و نیز افزایش ظرفیت واردات گاز انجام شده است.

طی چندسال اخیر، دولت تصمیماتی از قبیل رژیم مجوزهای آزاد و نیز آزادی قیمت‌گذاری و بازاریابی جهت افزایش اکتشاف و تولید نفت و گاز اتخاذ نموده است. این اصلاحات، انجام سرمایه‌گذاری‌های بزرگ در پایانه‌های واردات ال‌ان‌جی، خطوط لوله و شبکه‌های توزیع گاز شهری را تسهیل می‌نماید. در حال حاضر، شبکه خطوط لوله گاز طبیعی هند ۱۷۵۰۰ کیلومتر طول دارد که بهره‌برداری از ۱۲۵۰۰ کیلومتر آن برعهده شرکت گایل است. توسعه این شبکه با جدیت در دست اقدام قرار دارد.

با شروع به کار دو پایانه واردات ال‌ان‌جی (یکی در ساحل شرقی و دیگری در ساحل غربی هند)، ظرفیت واردات ال‌ان‌جی این کشور به ۳۹ میلیون تن در سال رسیده است. پیش‌بینی می‌شود با تکمیل چهار پروژه توسعه‌ای دیگر در پایانه دابھول^۴، ظرفیت واردات ال‌ان‌جی از مرز ۶۰ میلیون تن در سال نیز بگذرد. در سال گذشته، هند چهارمین واردکننده بزرگ ال‌ان‌جی دنیا بوده است که حدود ۵۵ درصد تقاضای گاز این کشور را تأمین نموده است. همچنین پروژه‌های آزمایشی مختلفی برای مطالعه امکان استفاده از ال‌ان‌جی به‌عنوان سوخت حمل و نقل جاده‌ای برای وسایل نقلیه سنگین و اتوبوس‌های تجاری در دست انجام است. سهم گاز در بخش حمل و نقل هند در سال ۲۰۱۹ تنها ۳/۲ درصد بوده است، که نشان‌دهنده پتانسیل موجود برای افزایش سهم ال‌ان‌جی در این بخش می‌باشد.

امسال بازار مصرف گاز هند در بخش‌های تجاری، حمل و نقل، تولید و صنعت در اثر شیوع ویروس کرونا، ضربه بی‌سابقه‌ای خورد و با کاهش شدیدی مواجه گردید. اما در بخش‌های نیروگاهی و تولید کود شیمیایی که بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان گاز هند می‌باشند، تغییر چندانی حاصل نشد. همچنین کووید ۱۹ منجر به تأخیر در پروژه‌های گازی به‌دلیل در دسترس نبودن نیروی کار و مواد خام و اختلال در زنجیره تأمین گردید.

عدم توازن عرضه و تقاضا در بازار گاز، باعث کاهش بی‌سابقه قیمت گاز در بازار آزاد و نوسان قیمت‌ها گردیده است. با دوبرابر شدن زیرساخت‌های گازی هند، موقعیت مناسبی برای این کشور فراهم شده است تا از کاهش ۲۵ درصدی قیمت‌های گاز بهره‌وافی را ببرد. این امر می‌تواند منجر به تغییر عادت مصرف‌کنندگان و تبدیل گاز به سوخت اصلی شود.

سهم گاز طبیعی در سبد مصرف انرژی هند به‌علت سرمایه‌گذاری وسیع این کشور برای توسعه زیرساخت‌های مورد نیاز برای مصرف سوخت‌های سازگار با محیط زیست و کاهش انتشار کربن، از ۶/۲ درصد کنونی به ۱۰ درصد در سال ۲۰۲۵ و ۱۵ درصد تا سال ۲۰۳۰ افزایش خواهد یافت.

³ GAIL (Gas Authority of India Ltd)

⁴ Dabhol

همچنین با توجه به اهداف دولت هند در گسترش ظرفیت تولید برق از منابع تجدیدپذیر، به منظور حفظ پایداری شبکه برق، توسعه نیروگاه‌های گازسوز نیز در دست اقدام است. این نیروگاه‌ها نسبت به نیروگاه‌های زغالی با سرعت بیشتری به تغییرات بار پاسخ می‌دهند و برای تأمین پایداری شبکه مناسب‌ترند.

واردات ال‌ان‌جی چین در ماه اوت

در ماه اوت واردات ال‌ان‌جی چین به ۵/۹۹ میلیون تن رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۱۶/۳ درصد افزایش را نشان می‌دهد. علاوه بر این واردات محموله‌های ال‌ان‌جی چین در ماه اوت سال میلادی جاری نسبت به واردات ماه قبل نیز ۱۸/۵ درصد افزایش را نشان می‌دهد. علی‌رغم شیوع ویروس کرونا و تاثیر منفی بر فعالیت‌های اقتصادی و به دنبال آن کاهش تقاضای محموله‌های ال‌ان‌جی در جهان، واردات ال‌ان‌جی این کشور در ۸ ماه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۰ درصد افزایش یافته است و به ۴۲/۱۷ میلیون تن رسیده است. این بدان معناست که با وجود شیوع ویروس کرونا که از چین آغاز گردیده است این کشور توانسته است تا حدودی در کنترل شیوع کرونا موفق بوده و علاوه بر این از مزیت پایین بودن قیمت‌های گاز در ماه‌های اخیر نیز منتفع گردد. این در حالی است که میزان واردات گاز چین از طریق خطوط لوله طی ماه‌های ژانویه تا اوت سال جاری به متوسط ۲۲/۹ میلیون تن رسیده است که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۷/۴ درصد کاهش را نشان می‌دهد. کارشناسان معتقدند که دلیل اصلی کاهش واردات گاز از طریق خطوط لوله قیمت‌های پایین محموله‌های ال‌ان‌جی می‌باشد و این امر می‌تواند منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در صنعت گاز گردد و لذا برخی از کارشناسان عنوان نموده‌اند که نقش گاز به عنوان مهمترین انرژی فسیلی پاک در آینده می‌تواند به مخاطره بیفتد.

کارشناسان معتقدند که قیمت‌های پایین محموله‌های ال‌ان‌جی دلیل اصلی کاهش واردات گاز چین از طریق خطوط لوله بوده که می‌تواند منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در صنعت گاز شود.

کاهش تولید گاز داخلی هند در ماه اوت

تولید گاز طبیعی هند در ماه اوت سال ۲۰۲۰ معادل ۲/۴۳ میلیارد متر مکعب بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۹/۵ درصد کاهش یافته است. لازم به ذکر است تولید گاز این کشور در ماه‌های آوریل تا ماه اوت به ۱۱/۶۶ میلیارد متر مکعب رسیده است که حاکی از کاهش ۱۳/۲ درصدی تولید گاز هند در ۵ ماه نخست سال مالی فاصله ۲۰۲۰-۲۰۲۱ این کشور نسبت به مدت مشابه سال قبل می‌باشد. از سویی دیگر میزان مصرف کل گاز طبیعی این کشور در ماه اوت به ۵/۳ میلیارد متر مکعب رسیده است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۱/۱ میلیارد متر مکعب کاهش یافته است. این بدان معنا می‌باشد که

تولید گاز طبیعی هند در ماه اوت سال ۲۰۲۰ معادل ۲/۴۳ میلیارد

<p>با توجه به تولید ۲/۴۳ میلیارد متر مکعب گاز هند در ماه اوت این کشور می‌بایست حد فاصل رقم مذکور با میزان مصرف ماه اوت را از طریق واردات یا استفاده از محل ذخیره سازی خود تامین نماید. علاوه بر این تقاضای گاز هند در ماه‌های آوریل تا اوت سال جاری معادل ۲۴/۱ میلیارد متر مکعب گزارش گردیده است و این در حالی است که میزان تقاضای این کشور در مدت مشابه سال قبل ۲۶/۷ میلیارد متر مکعب بوده است. در نهایت ذکر این نکته لازم به نظر می‌رسد که واردات محموله‌های ال‌ان‌جی این کشور در ماه اوت ۵/۴ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش یافته است و به ۲/۹۷ میلیارد متر مکعب رسیده است.</p>	<p>متر مکعب بوده است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته ۹/۵ درصد کاهش یافته است.</p>
---	---

آدرس اینترنتی نشریه

www.omec.man.ir

مدیریت کل امور اوپک

و روابط با مجامع انرژی